

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

Kérjük
az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:	
A középirtokosság bajairól.	101
A XVII. tenyészállatvásár Budapesten.	102
A baromfitenyésztés jelentőségéről. <i>Várady Géza.</i>	103
Kisobb szakközlemények	104
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —s.	104
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	105
Könyvszemle.	106
Egyleti élet	
Meghívó.	106
Vegyes közlemények	106
Közgazdaság, üzlet, forgalom	108
Szerkesztői üzenetek	108
Hirdetések	

A középirtokosság bajairól.

II.

A gazdasági szakképzettség ezen — következményeiben ma már sajnosan észlelt — kicsinylése, hogy úgy mondjam — lenézése eredményezte azt, hogy mai középirtokosságaink zöme annak idején nem a gazdasági, hanem az u. n. általános qualificatiót nyújtó jogi szakképzettség megszerzésére törekedett, annak birtokában lépett apai örökébe s kezdett gazdálkodni saját módszere szerint.

Ha a földbirtokokkal együtt esetleg terhet is örökölt, a legtöbb esetben kész volt elfogadni a takarékoság elvét s azt azzal kezdte, hogy ha egy jóra való, szakképzett gazdatisztet talált a birtokokon, ki az ő fokozottabb igényeihez mért jövedelmet nem volt képes előteremteni, azt elbocsátotta s helyébe holmi elzüllött, vagy talán épen inasból átvedlett exisztenciát alkalmazott csekély javadalmazással s ezen intézkedésével nagy megtakarítást vélt elérni. Vagy pedig gazdatisztet egyáltalán nem tartott, magának tartván fenn gazdasága vezetését. Az egyik esetben teljesen tanácstalanul állott s reá szorult szomszédjai tanításaira, a mi azután oda vezetett, hogy saját viszonyainak nem mérlegelése miatt nem vált javára. A másik esetben kapott ugyan tanácsot, de azt vagy nem követte, de ha követte is, nem volt benne köszönét.

Ismerünk olyat is, nem egyet, hogy a tehermentesen átvett földbirtokra a gazdaság reorganizációja, jövedelmezőbb irányban berendezése céljából kölcsönt vett föl, de szakismeretek hiányában az újjászervezésben egyik baklövést a másik után követte el, a minek következménye az lett, hogy be nem vált új beruházás lassanként elkallódott, eluszott, de a teher, a fizetendő annuitás az megmaradt. Vannak olyan esetek is, a hol a gazdatisztben szakképzett, kipróbált szakerő áll rendelkezésre, de annak szaktudását nem engedi érvényesülni, intézkedéseiben még a legapróbb részletekbe is beleszól, irányítani akar, szóval kontárkodik s ezzel saját kárára megbénítja a helyes működést. S mindez miért? Lealázasnak, önmaga megkísébitésének tartaná gazdatisztje előtt olyan színben feltűnni, beismerni, hogy nem szakértő.

Arra is tudunk akárhány esetet, a melyben jól berendezett és elég jól is jövedelmező, tehermentes földbirtokot vesz át s erősen föltett szándéka költségezésében az évi jövedelmet nem tulhaladni. Hát épen a tiszta jövedelem helyes kiszámítása nem igényel-e szakismereteket s az itt elkövetett legkisebb hiba nem képes-e idővel nagyra nőni s évről-évre fokozódva végeredményben bukást előidézni? Hiszen nem kell egyéb, mint a gazdaságban fekvő egyes tőke csoportok természetét, jelentőségét, helyes arányu együttműködésük szük-

ségességét nem ismerve pl. az üzleti álló tőkéhez tartozó s könnyen mobilizálható állat-tőkét habár csak kis mértékben is megtámadni, készpénzre felváltani s tiszta jövedelemnek tekintve elkölteni. Már ez egymagában véve is elegendő az egyensúly megzavarására, a mely azután visszahatásaiban olyan természetű, hogy folyton növekszik s idők multával végre válságot, bonyodalmat idéz elő, melynek megoldásaként következik aztán az egyetlen mentő eszköz, a bérbeadás. Hogy ez mennyiben vezet célhoz és mennyiben nem, arra ez uttal nem kívánunk kiterjeszkedni. Reflektálnunk kell azonban sokaknak a valódi szakképzettség fontosságát, nélkülözhetlenségét azzal megdönteni igyekvő nézetére, hogy van hazánkban egy bérlő osztály, a mely nemcsak elméleti, de igen gyakran minden gyakorlati ismeretek nélkül is bérletet kezd, folytat s ezen vállalatának évi számadásait mégis rendszeresen szép eredménnyel zárja le. Ez, igaz, így van. De bir ezen bérlő osztály egy kiváló tulajdonnal, még pedig a fejlettség oly magas fokozatában, hogy az nála, az ő javára mindent, nagy részben még a szakismereteket is pótolni képes. S ez a számítani tudás.

Hogy aztán ezen magas színvonalu számítani tudás egyuttal a bérbeadó földbirtokos javát is szolgálja-e, az egészen más kérdés.

Még igen számtalan variációban tudnók előadni a középirtokok kezelésének mizeriáit, melyek mind azt bizonyítják, arra vezethetők vissza, hogy a legtöbb esetben a szakismeretek hiánya idézi elő a bajt, a veszedelmet.

Az a kérdés már most, hogy ezen szomorú helyzetben miféle mentő eszközt, minő kiutat találjunk. Első sorban is tisztába kell jönnünk azzal, hogy a középirtokosság sem kormányhatalomtól, sem más egyébtől ne várjon segítséget, hanem keresse azt önmagában. A kormány tehet és tennie kell könnyítő intézkedéseket, de ha maguk nem törekednek önerejükben talpra állani, nem segíthet akkor semmiféle földi hatalom.

Arkanumokkal nem szolgálhatunk. De ajánlhatunk két igen egyszerű, de hatalmas eszközt, melyek sok esetben csodás eredmények elérésére képesítnek. Ezek: az *ésszerű takarékoság és a szaktudás.*

Az elsőhöz nem kell egyéb, mint az önmagunknál többet mutatni akarás, a nagyvás divatos hóbortjait erős akarattal messze elhajítani s a létszükségleteket a szó teljes értelmében a minimumra redukálni. A szakismereteket illetőleg mindent nem, de sokat lehet pótolni az utólagos komoly tanulmányozás, a rendszeres önművelés által. De van a szakértelem érvényrejuttatásának egy más közvetett módja is. Alkalmazzanak gazdatiszteteket. Biztosítsák nekik a szükséges hatáskört és részesítsék a tisztességes megélhetést biztosító javadalmazásban. Az ésszerű takaré-

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir.

udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Eredeti Hanna árpa, Duppai zab, tavasz rozs Champiain-tavaszbuzza kitünő minőségben jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

BUDAPEST, VII. Károly-körut 9.

kossággal egyáltalán össze nem férő, sőt a legnagyobb pazarlásnak tartom azt, ha egy nem szakképzett földbirtokos a megtakarításra való hivatkozással vagy épen nem tart gazdatisztet, vagy ha alkalmaz is, azt választja, a melyik a lehető legkevesebb fizetéssel beéri. Hiszen azt bárki is el kell ismerje, hogy minél nagyobb javadalmazást ad a birtokos, annál jobb szakértőt fog birtoka kezelésére megnyerhetni s így a szakismeretek fokozottabb mérvű érvényrejuttatásával saját javát fogja előmozdítani. Szakképzett gazdatisztek általánosabb alkalmazása a mellett, hogy a közpirtokosság igen súlyos helyzetéből kibontakozásban nagy és fontos szolgálatokat tenni hivatott, még egy jelentékeny közgazdasági érdek előmozdításában is kiválóan fontos tényező gyanánt szerepelhet. Csak azok bírnak arról tudomással, kik a gazdatisztek helyzetét, viszonyait közelebbről ismerik, hogy mily nagy gazdasági szellemi tőke hever parlagon, gyümölcsözetlenül a mezőgazdaság nagy kárára, a miatt, hogy igen sok jeles szakképzettséggel bíró gazdatiszt nem kaphat megfelelő, a megélhetést biztosító állást, ismereteit nem értékesítheti, s a fölött tűnődve, hogy tulajdonképpen mire jó a gazdasági szakképzettség s miért is vannak gazdasági tanintézetek, végül kénytelen más pályán nyomoruságos egzisztenciáját biztosítani.

Hát bizony ez egy igen visszás állapot! Egy birtokos osztálynak el kell buknia javarészen a szakképzettség hiánya miatt. Ugyanakkor a mezőgazdasági ügy hivatott munkásai, a gazdatisztek a másutt hiányzó szakismeretek birtokában nem érvényesülhetnek. Ezen ferde helyzet mai súlyos következményein most már csak a szétforgácsolt erők tömörítése, összeegyeztetése, együttműködésre képesítése segíthet.

..... y

A XVII-ik tenyészállatvásár Budapesten.

A tenyészállatvásárok jelentősége felől sokféleképpen lehetnek a nézetek, de bármiképpen gondolkodjunk felőlük, az tagadhatlan, hogy minél magasabb fokon áll valamely ország állattenyésztése, annál nagyobb jelentőségűk van a díjazással egybekötött vásároknak.

Egyrészt, hogy a fejlődés útján előrehaladt tenyészetekben a már apró részletekre terjedő correctiók szemléltetőleg álljanak a tökéletességre törekvő többi gazdák előtt; másrészt, hogy az eladás céljára tenyésztett állatok tulajdonosai megtalálják az értékesítésre legalkalmasabb piacot; s végül, hogy a venni szándékozónak ne kelljen tenyészetből tenyészetbe járva keresni a céljaiknak megfelelő anyagot.

Szóval: a díjazással egybekötött tenyészállatvásárok úgy a tenyésztők, mint a vevők részéről nélkülözhetetlen intézménynek tekintendők és ezen fontosságukhoz méltóan volnának mind a két részről támogatandók.

Az emberek azonban némelykor és némely intézmény iránt nem viseltetnek kellő figyelemmel s különösen nekünk magyar gazdáknak nem valami erős oldalunk a kitartást, következetességet és néha áldozatot is követelő céltudatos munka. Pedig ma csak ez a tulajdonság biztosítja a tartós és állandó sikert.

Talán ez a tudat és az a hit serkentette az O. M. G. E.-t, hogy a földmívelésügyi m. kir. miniszterium és a székesfőváros közönségének támogatásával állandósította ezt a vá-

sárt, hogy végre is el kell majd ismerni mindenkinek a tenyészállatvásárok szükségességét.

De akár miként van ez az ügy, amit az O. M. G. E. ezen a téren cselekszik, azt nagyon helyesen cselekszi és a mi igénytelen véleményünk szerint a tenyésztők részéről sokkal nagyobb támogatást érdemelne, mint a milyenben részesül.

Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy a mostani és előbbeni tenyészállatvásárok nem voltak eléggé tanulságosak és hasznosak, mert hiszen a mi mai viszonyaink mellett eléggé sikerültek azok, de azért mi mégis más hangulatot, más forgalmat, más szellemet és több anyagot szeretnénk volna ott látni. Ez az óhajításunk pedig egészen jogos. Egy országos tenyészállatvásáron, a mi fejlett és nagy arányokban átalakuló félben levő állattenyésztésünk mellett, sokkal mozgalmasabb életnek kellene lenni. Ugy látszik azonban, hogy nálunk a viszonyok erős hullámvásznak vannak kitéve és a szokások divatszzerűen változnak.

A tenyészállatvásár körül tapasztalt közönyösségből tehát nem lehet és nem is volna helyén való stagnációra vagy épen visszaesésre következtetni, mert hiszen eredhet az a bevándorlás módjának egyszerű megváltoztatásából is.

Értesüléseink szerint ugyanis a kiállított szarvasmarhák nagyrésze az eddig még el nem adott vagyis az egyes tenyészetekben eladatlan maradt anyagból állott, miután színét-javát a tenyésztők istállóiból viszik el ezeknek az állatoknak. A mennyire örvendetes jelenség ez egyrésztől, ép oly hátrányos másfelől, miután így elsősorban a tenyészállatvásárok képe lesz hovatovább hiányosabb, míg másfelől a jobb anyagot óhajító vevők egymást lassankint belekényszerítik abba, hogy az egyes tenyészeteket keressék fel, ha venni akarnak, még pedig idejében, tehát már a tél kezdetén vagy derekán, mert különben nem jutnak hozzá semmi áron sem. Ez az üzleti szokás tehát a tenyészállatvásárok rovására megy és a beszerzést teszi nehezkesebbé és drágábbá. Mindezt azonban, némi figyelemmel a vásárok ügye és célja iránt meglehetne változtatni olyan formán, hogy az esetleg előbb megvásárolt vagy lefoglalt tenyészállatok átadási helyéül a tenyészállatvásár jelöltetnék ki. Az a költségtöbblet, mely az állatok térdija és ide-oda szállítása útján az esetleg előzetesen eladott állatokra esnek, dusan megtérülne a tenyésztőknek is, a vevőknek is; előbbinek az által, hogy tenyészetének fejlődéséről, minőségéről teljes képet nyerne a nagyközönség, utóbbinak pedig az által, hogy a megvásárolt állatot összehasonlíthatná az illető fajta legjobbjaival.

Mi hiszszük, hogy vagy ebben vagy más alakban, ennek is el jön majd az ideje.

A most lefolyt tenyészállatvásáron is azt az általános és kedvező benyomást nyertük, a mit az előbbieken. *Szarvasmarhatenyésztésünk* határozott irány felé halad, melynél egyfelől a simmentháli, másfelől a borzderes fajták vezetnek. Ezekből a fajtákból, a mint tudjuk, évenként nagyobb importok történnek, részben államsegélylyel, részben e nélkül. — Ezek az importok azonban már tul vannak a delelő ponton s hihetőleg gyérülni fognak, miután hazai tenyészetünk is elérték, sőt itt-ott már tul is szárnyalták az eredeti állatokat.

Ez a tény örvendetes, de elszomorító az, hogy a mi hazai szürke marhánk tenyésztése és a mai igényekhez való átalakítása oly lassan és nehezkésen halad előre, hogy még je-

leit is alig láthatjuk. A budapesti tenyészállatvásárokon különben is mindig gyéren jelentek meg a hazai szürkemarha tenyésztői s így úgy tűnik fel ez az elmaradás, mintha gyengeségük, maradiságuk érzetében szándékosan ki akarnának térni a tarkafajták imponáló, hódító utjából. Ez pedig nem jól van így. A küzdelem helyét kikerülni vagy elhagyni anélkül, hogy a győzelem babéráért egyetlen lépést is tenne az ember, nem helyes, különösen nem helyes és határozottan káros azok után a biztató eredmények után, melyek úgy a tejelőképeség fokozása, mint a fejlődés gyorsítása terén épen hazarészünkben elértettek.

A mikor tehát hálásan gondolunk a rendező-bizottság azon hazafias és mindenképpen helyes intézkedésére, hogy a hazai szürkefajta alföldi jellegű csoportjának három, erdélyi jellegű csoportjának pedig két díjat jelölt ki, sajnálatunkat kell kifejeznünk a felett, hogy ez a fajta olyan gyéren volt képviselve

Öt kiállító összesen 37 m. erdélyi marhát állított ki, melyek között néhány darab igazán méltó volt a figyelemre. A jury ugyan szigorúan ragaszkodott az ideálisan szép és jó alakulásokhoz és így a kiállított csoportok egyikét-másikat mellőzni volt kénytelen, de ez nem von le semmit a felhozott tenyészanyag értékéből.

Hazarészünkben Ugron Zoltán állított ki két bikát és négy tehenet

Az egyik bikát, melynek az első díj (400 kor.) és a székesfőváros (500 kor.) díja adott, Sperker Ferencz tenyészetéből vásárolta a kiállító és ez a 2½ éves bika — eltekintve a fejétől, melyen sok kívánni való van, — határozottan mintaképe a gyors fejlődésű és korrekt alakuláshoz erdélyi jellegű szürke marhának. Kár, hogy a kiállító saját nevelésű 2 éves bikája már nyomába sem léphetett társának, a tehenek pedig kivétel nélkül hibásak s nagyságra, formára egymástól feltűnően eltérők voltak.

Növeli itt a rendező bizottság jóakaratu intézkedését az összjury azon határozata, hogy a székesfőváros tiszteletdíját a Sperker-féle bikának ítélte oda, buzdításul azon tenyészírány követése és kifejeztése végett, melyre hazarészünk szorgalmasabb tenyésztői közül néhányan törekcsenek.

Az alföldi magyar marhák kiállított csoportjai szintén nem mondhatók hibátlanoknak, de becses anyag az, melyből azokat az alakulási hibákat szakértelemmel és kitartó törekvéssel gyorsan ki lehet küszöbölni. A Palavicini Sándor örgróf négy bikájánál a forma jó, de a fejlődés és csontozat, főleg pedig a hátsólábak alakulása és a csánk méretei javítást igényelnek. A Poroszlói Graefl Jenő által kiállított tizenhárom bikánál már több javítani való volna. A csontozat, a mellkas öblössége, a hátsó állás és a far alakulás sok kívánnivalót tüntet fel. A Császka György érseki uradalma által kiállított teheneknél és üszöknél a nyak gyengesége és a nyakél hajlottsága mellett kiváló tulajdonságokat láttunk. A csontozat, a fejlődés s különösképen a szépen kiemelkedő hosszú mar és feltűnően jó mély és domboru mellkas, az edzettségre mutató dus darvas szőrözettel együtt nagyon, de nagyon becses tulajdonságok, melyek ha kellő harmoniába jutnak, ezt a tenyészetet feltűnően kiemelik. Kár, hogy szilaj bikát használnak s így ezt a rossz tulajdonságot a tenyészetben általánosítják. A szürke marhának nem olyan elengedhetlen tulajdonsága a szilajság, a milyennek azt sokan hiszik.

MAGYAR FENYŐMAG PERGETŐ GYÁR.

ERDÉSZETI MAGKERESKEDÉS

FARAGÓ BÉLA Z.-EGERSZEGEN

ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csiraképességű tű és lomblevelű

Erdői vetőmagvakat

tölgyemakkot s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve díszoklevél, arany s ezüst éremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

Árjegyzék bérmentve.

(275.)

Végül megemlítem még a Péter András által kiállított négy szürkebikát, melyek között a Tükör nevű teljesen jó bika, de részint a gyenge tartás, részint a hiányos ápolás miatt nem emelkedhetek előnyei érvényre.

A *simmenthaliak* csoportjában a legkiválóbbak közé sorolhatók a Széll Kálmánén kívül a Wolf testvérek, özv. Döry Vilmosné, Ordódy Pál és Burger Pál tenyésztői, míg az *Inthaliak* csoportjában az ifj. Csillag Béla és Géza, valamint Hecht J. és Beer H. tenyésztői tüntek fel.

Kiválóan sikerült Bonyhádi és Simmenthali keresztezéssel, illetve tájfajtává alakított tenyészettel jelent meg Somsich Imre gróf, Brachfeld Lajos és Hornig Károly br. gazdagsága, míg tiszta Pinzgau csoportokat csak Tartler György és az Andrassy Aladár gróf uradalma hozott fel Tartler György Brassóból vitte fel igen szépen fejlődött bikáját, melyről azonban a divatos simmenthaliak elterelték a figyelmet.

Megemlítesre méltó itt, hogy a tarka marhák csoportjai közül azok, melyeknél a tuberculin próbát megejtették és gümőkór menteseknek találtattak, külön 2-200 korona jutalomban részesítették. Ez az intézkedése az összejurynek nagyon helyénvaló és talán ma még nem késő ilyen eszközökkel hívni fel a tenyésztők figyelmét azon kötelesség teljesítésére, melylyel első sorban ugyan saját érdekeiket szolgálják, de ugyanakkor a köznek is használnak.

A kiállításon kiosztott díjakat a következő tenyésztők kapták:

Magyar fajta állatok közül a II-ik bikadíjat: 200 koronát, Pallavicini Sándor őrgrof; III-ik díjat: 100 koronát, Graefl Jenő bikái nyerték — A magyar erdélyi jellegű állatok közül: az I-ső díjat: 400 koronát, Ugron Zoltán bikája nyerte, a melynek Budapest székesfőváros tiszteletdíja is odaitéltetett.

A simmenthali csoportban: az I. bikadíjat 300 koronát Wolff testvérek, a II-ik bikadíjat 200 koronát Bürger Pál, a III-ik bikadíjat 100-100 koronát Festetich Vilmos és Ordódy Pál bikája nyerte. Az I. bikaborju-díjat, 100 koronát, Brüger Pál bikáinak ítélte oda a bizottság. Az I. üsző-díjat Wolff Testvérek üszője nyerte. Beigazolt gümőkórmentesség alapján Bürger Pál és Ordódy Pál bikáinak külön 200-200 korona tuberculin ojtási díjat ítél meg a bizottság.

Borzdereseknél: II-ik bikadíjat, 100 koronát: Hecht J. és Beer II. bikájának. — Az I. Tehéndíjat 200 koronát Csillag Béla és Géza tenyésztőknek ítélte meg a bíráló-bizottság, a mely utóbbiaknak szép kollekciójukért külön elismerő oklevél is kiadatott. — Keresztezéseknél: I. bikadíj, 200 korona Brachfeld Lajos, a II. bika díj 100 korona a veszprémi püspökség bikájának adatott ki. — Juhok: finom gyapjas csoport, I. kos-díj 200 korona Dreher Antal, II. kos-díj 100 korona gróf Károlyi Mihály, III. kos díj 50-500 korona gróf Károlyi László, gróf Berchtold Lipótné, gróf Károlyi Imre, gróf Zichy Nándor, Deutsch Zsigmond és gróf Eszterházy László kosainak ítélte oda. — I. anyadíj 100 korona gróf Berchtold Lipótné, II. anyadíj 70 korona gróf Károlyi László, III. díj 40-40 korona. Dreher Antal, gróf Károlyi Mihály és gróf Károlyi Imre által kiállított anyajuhok: fésűs gyapjas csoport: I. kos-díj 100 korona, gróf Wenkheim Antal örökösei által kiállított kosnak, a melynek a bizottság Budapest székesfőváros tiszteletdíját is odaitélt, II. kos-díj 70 korona Skublics örökösek. III. kos-díj 50 korona báró Königswarter Hermann által kiállított kosért. — I. anyadíj 80 korona Skublics örökösei, II. anyadíj 60 korona báró Königswarter Hermann, III. anyadíj Rosenfeld Henrik által kiállított anyajuhoknak ítélte oda a bizottság. A hus-juhok csoportjában, I. kos-díj 100 korona gróf Herberstein József exfordshiredown kasainak, II. kos-díj 70 korona, báró Hornig Károly south-down keresztezésű kosainak, III. kos-díj 50 korona Biedermann Rezső lovag hampshire-

down kosainak. — Állami bronz-érem adatott a „Keszthelyi Gazdasági Tanintézet“-nek, dr. Kohner Adolfnak versenyen kívül kiállított csoportjának pedig jegyzőkönyvi elismerést szavaz a bizottság. — Sertéscsoport. Hazai kondor I. kan-díj 150 korona Kornsten testvérek által kiállított kanoknak, a melyek részére a bizottság a székesfőváros által felajánlott tiszteletdíjat is megszavazta.

Ugyancsak I. kandíjat 150 koronával Wertheimstein Alfréd, II. kandíjat 100 koronát Pallavicini őrgrof, III. kandíjat 60 koronát Königswarter Hermann báró által kiállított kanoknak ítélte oda a bizottság. I. koczdíj 80 korona Königswarter Hermann báró, II. koczdíj 60 korona Pallavicini őrgrof által kiállított koczáknak ítélte oda. — Elismerő oklevél nyertek Brachfeld Lajos és Harkányi Frigyes báró által kiállított állatok.

Külföldi fajtáknál I. kan-díj 100 korona Pfaff György, II. kan-díj 80 korona, Harkányi Frigyes báró, III. kan-díj 60 korona Eckstein Fülöp által kiállított koczáknak ítélte oda a bizottság. A bizottság Széll Kálmán versenyen kívül kiállított kiváló kollekciójáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

A baromfi-tenyésztés jelentőségéről.

A mezőgazdasági termelés keretébe beilleszthető bármely újabb termelési ágazat elbírálásánál a döntő, a főszempontot mindig az kell képezze: adhat-e az üzlet nyereséget, jövedelmet A dolog mértékét ez adja meg s minden más kérdés alárendelt szerepet játszik. S ezért ha a főkérdésre nézve a viszonyok helyes mérlegeléséből és körültekintő számításból merített pozitív adatok által igenlő feleletet nyerünk, semmit sem szabad kicsinyelnünk vagy talán hozzánk nem illőnek tartván, attól elfordulunk, mert hiszen minden ut jó, a melyik Romába vezet.

Egy ilyen jóformán semmibe vett, nagyon is lenézett, a gazda nagyobb szabású ténykedési körébe nem illőnek, a gazda méltóságán alulnak tartott foglalkozás jelentőségét, valódi értékét óhajtanám az alábbiakban kifejteni. S ez a baromfi-tenyésztés.

Gazdasági termék céljából tenyésztett hasznos házi állataink között egy sincs, a mely az előállított termékeknek pénzértékét, mennyiségét és minőségét tekintve akkora termelő képességgel bírna, mint a baromfiak s ezek között főleg a tyúk-félék. Ezen állításomat kétségbe nem vonható számadatokkal nyomban igazolom. Egy közepes tojó közönséges paraszt tyúk, melynek piaci értéke 50 krajczár, tojik évente 100 darab tojást. Ezekből 60 darabot eladás után értékesítve a 2 kr. = 1.20 forint bevételt eredményez. 40 darabból kikelt és felnevel 16 darab csirkét, melyeknek 7-8 hetes korban páronkénti értékét — kisebb vidéki heti vásáron elérhető árat számítva — bátran tehetjük 40 krajczárra, összesen 3.20 frtra. Összbevétel tehát 4 frt 40 kr. Ebből a tyúk és csirkék élelmezésére s egyéb kiadásokra nem számíthatunk többet 2 frtnál Fennmarad tehát egy tyúk után 2.40 frt tiszta jövedelem, a mely a tyúk értékének majdnem ötszörösét teszi.

Az alig 2 kiló élősúlylyal bíró tyúk által termelt 100 darab tojás — 17 darabot számítva 1 kilóra — sulyban kifejezve 6 kilót nyom, tehát háromszor annyit, mint a mennyi a tyúk élősulya. A minőséget tekintve, nem szorul bizonyításra, hogy a tojás minő értékes, concenztrált tápanyagot tartalmaz.

A réálisan számító gazda szempontjából annyira nagyfontosságú termelési adatok ezek, a baromfiak rendkívüli termelőképességét s ezen alapon a baromfi tenyésztés nagy jelentőségét annyira fényesen bizonyítják, hogy azokhoz tulajdonképen semmit sem kellene hozzátennem. De menjünk csak még egy lépéssel tovább s bármily különösnek, talán épen nevetségesnek tűnjék is föl, tegyünk egy kis összehasonlítást a tyúk és a tehén termelőképessége között.

Mellőzve a részletes felszámítást, azt hiszem nem tévedek, ha egy 100 frt értékű tehén után elérhető tiszta jövedelmet a legjobb esetben — talán kissé túlozva is — 50 frtra teszem. Ez a tehén értékének épen felét teszi. A mennyiséget illetőleg a tehén évi termékeinek, borju és tejnek összcsulya — tejnél mellőzve a nagy víztartalmat s csak a sajtanyag és zsirtartalmat számítva — az állat élősúlyának felét nem sokkal haladja túl. Összegezve az elmondottakat azt találjuk, hogy a gazdasági termelés szempontjából figyelemre sem méltótt tyúk termelőképessége a tehénét 6-10-szeresen felülmulja. Valamely termelési ágazat haszonértékének megállapításánál lényeges befolyást gyakorol az értékesítési viszonyok milyensége kedvező vagy kedvezőtlen volta, állandó vagy változó irányzata. A baromfi tenyésztése tekintetben is kiváló előnyöket biztosít. A fogyasztás baromfiiban és termékeiben világszerte óriási, számokban alig kifejezhető. A hus, a tojás, a toll szegénynél úgy, mint gazdagnál mindennapi fogyasztás, szükséglet tárgyat képezi s az egy kenyérmagvakon kívül nem létezik növényi vagy állati termék, mely e tekintetben elsőb helyet foglalna el. Sőt, ha a mai termelési arányok a jövőben épen megkétszereződnek is, még akkor sem kell tartanunk túltermelés bekövetkeztétől, mert ma a nagy városok élelmezésében épen a csekély termelés s az ezzel egybefüggő tulmagas árak állják útját a nagyobb, általánosabb fogyasztásnak.

Ezekben kívántam a baromfi-tenyésztés értékét, jelentőségét körvonalozni, kiemelni, a melyekből bárki is megértheti, hogy itt oly számos és jelentékeny előnyökről van szó, a melyeknek kiaknázása, javunkra fordítása önként kínálkozik, kicsinyes okokból nem mellőzhető s épen ezért a baromfi-tenyésztés ma már a többi állattenyésztési ágak között magának helyet követel. Mert hiszen bármely gazdasági üzlet jövedelmezővé tételének titkát épen az képezi, ha a termelést minél változatosabbá, több oldalúvá tesszük s ha az adott viszonyok előnyeit felismerjük, kellően kihasználjuk. Mindaddig, míg erre vonatkozó ténykedésünket minden irányban ki nem fejtettük, ha a jövedelmezőség nem megfelelő, a hibát csak önmagunkban szabad keresnünk.

Az amerikai gazdák (farmerek) a leleményesség, élelmesség és gyakorlati észjárás világszerte elismert mintaképei. Vezérelvük: mindig azt termelni, a mi állandóan nagy keresletnek örvend s ebből kifolyólag jó áron értékesíthető is. Ebben ők nagy mesterek, utólrhetlenek.

Nincs a gazdasági termelésnek egyetlen olyan ágazata, melynek jövedelmező üzhetésére, ha a kellő biztosítékot megtalálták, hogy azt minden hosszabb távra nélkül azonnal és nagy méretekben fel ne karolnák. Így van ez nálunk a baromfi-tenyésztéssel is.

Saját okulásunk azon pontjából fölötté érdekesnek tartom Szilassy Zoltán »Amerikai Mezőgazdaság« című kitünő munkájából egyet mást az amerikai baromfi-tenyésztésről reprodukálni

Valamint nálunk el sem képzelhetünk gazdasági udvart baromfi nélkül, épen úgy Amerikában is minden farmer foglalkozik baromfi-tenyésztéssel. De azzal az igen nagy különbséggel, hogy míg nálunk az a saját házi szükséglet ellátásának határain túl nem terjed, Amerikában a farmerek legtöbbször nagybani eladásra berendezett baromfi-tenyésztést folytat. Nem ritka ott az olyan gazdaság a mely évente 20-25 ezer darab csirkét nevel és értékesít sőt egyes kisebb farmerek tisztán csakis baromfi-tenyésztéssel foglalkoznak, annak szerint vannak berendezve s évi csirke produkciójuk a 100 ezer darabot is meghaladja. A felnőtt baromfiak hizlalása igen fejlett s nagy arányokban gyakorolják, de vannak olyan tenyésztetek is, melyek csakis tojás termelésre vannak alapítva. A tenyésztés céljaira kitünően berendezett épületeik vannak.

Értékesítési viszonyaik kiválóan jók. Mint

minden egyebekben, úgy ebben is a gazdák élelmessége a közvetítő kereskedelemnek korlátokat szab s így annak tultengésével a termelők kiszípolozása — a mint az nálunk, sajnos, nagyban virágzik — ott elő nem fordulhat. Az amerikai gazda naponta kap értesülést a baromfi és termékei árának alakulásáról. A szerint irányítja az értékesítést bizományos vagy közvetítő útján ugyan, de az, az áru értékéből 5 % -ot élvezhet és így a haszon a termelőnek marad, mint a hogy az mást nem is illehet.

Mi sem jellemzi jobban az amerikai baromfi-tenyésztés gazdasági jelentőségét, fejlettségét, mint az, hogy az állami mezőgazdasági kísérleti állomások ott állandóan foglalkoznak tenyésztési, hizlalási s egyéb a baromfi-tenyésztés előbbre vitelét, fejlesztését célzó tudományos kísérletekkel és buvárlatokkal.

Nálunk gazdasággal kapcsolatosan üzött nagyobb szabású s jövedelmezőségre alapított baromfi-tenyésztés alig van egy-kettő az egész országban. Vannak nagyobb számban u. n. baromfi-tenyésztések, melyeknél azonban teljesen hiányzik a gazdasági jelleg s inkább csak sport célokra szolgálnak azzal, hogy importált, különleges, de egyáltalában nem nekünk való fajtákkal úgy szőlővén elárasztják az országot a gazdasági baromfi-tenyésztés nagy kárára. Eltekintve egyéb baromfi fajoktól a mi közönséges paraszt tyukunk, mondjuk a magyar tyuk egy kiválóan jó tojó, élelmes, fürge, edzett és gyors fejlődésű, gondos anya és jó kotló fajta, mely számos előnyös tulajdonainál fogva az összes tyukfajták között az első helyet megérdemli. Egyetlen, de nagy hibája az, hogy teste kicsiny. Földmivelésügyi kormányunk nagyrabecsülő gondoskodásából azonban ma már tisztában vagyunk azzal, hogy és miként lehetséges a magyar tyukot átalakítani úgy, hogy kiváló jó tulajdonai megtartása mellett a nagyobb testsúly is elérhető legyen.

E célra alaposan kipróbált és teljesen bevált eszköz az, ha hazai tyukfajtánkat a fekete Langshan vagy a kendermagos Plymouth-Bock fajtavál keresztezzük, illetve ha tyukjainkra ily fajta kakasokat használunk. Egy ilyen keresztezés ivadékaiból kevés költség és fáradsággal rövid idő alatt egybeállítható tenyésztés 2—300 darab tyukkal igen jól beilleszthető s jövedelmezőség tekintetében is számottevő tényező lehetne úgy közép, mint nagyobb gazdaságokban is. S ha nem resteljük tanulmányozni a dolgot, azt fogjuk találni, hogy mai értékesítési viszonyainkkal is egyelőre megtehetünk elégedve. Vannak kiviteli cégeink, melyek jó és egyenlő minőségű baromfi élő vagy leölt állapotban bármily nagy mennyiségben és bármikor is elég jó áron átvesznek. De ott van a budapesti vásárcsarnok, melynek közvetítésével csekély közvetítési díj ellenében a fővárosnak évente milliókra menő óriási baromfi fogyasztása fedezésében igen jó árak mellett részt vehetünk.

Ugyanezen fővárosi intézmény által a mindent kizsároló közvetítő kereskedelem mellőzésével elég jól értékesíthető a tojás is, a mely főleg az elmúlt tél folyamán igen magas árakat ért el. A 6—8 hetes csirkék páronkénti ára fővárosunkban ősztől tavaszig állandóan 1 frt körül variál, de nem ritkán 1 50 frtot is elér. Csekély költséggel bármely gazdaságban lehetne a virágházak mintájára egyszerű, fűthető, költetésre, apró baromfi tenyésztésre alkalmas épületet létesíteni. Tél folyamán, midőn a gazda különben is bőven reá ér azzal foglalkozni, igen könnyen lehetne költőgépek segítségével 4—500 pár csirkét felnevelni, a mi 4—500 frt. nyers bevételt jelentene, melylyel szemben a kiadások oly csekélyek, hogy bizonyára meghalálja a reá fordított fáradságot. A baromfi-tenyésztés felkarolása mellett szól az is, hogy baromfiakkal oly termény-hulladékok is értékesíthetők, a melyek semmi más uton nem hasznosíthatók.

Minden körülmény a mellett bizonyít, hogy a baromfi-tenyésztést egy olyan tényezőnek kell tekintetünk, a mely cél tudatos, szakértelmes

vezetés mellett a gazdaságok jövedelmezőségében nem megvetendő sőt jelentékeny szerepet játszani hivatott.

Részemről a gazdasági baromfi-tenyésztés általános felkarolását nem ajánlhatom eléggé melegen a gazdák figyelmébe. A termelésnek egy kicsinyesnek látszó, de a valóságban jelentékeny és igen hálás teret nyitnak meg maguk előtt. Ne tekintsük azt hozzánk nem illő foglalkozásnak. Éppen olyan állattenyésztési ágazat ez, mint bármi más; ép úgy igényel szakértelmet, öntudatos cselekvést, mint a többi gazdasági állatok tenyésztése, de azzal a nagy horderejű különbséggel, hogy itt csekély befektetéssel, a többszörösen nagyobb termelő-képesség megfelelő kihasználása által aránylag sokkal nagyobb jövedelmezőséget vagyunk képesek elérni.

Mi, magyar gazdák igen nehezen és csak akkor tudjuk magunkat valamely újabb termelési ág felkarolására elhatározni, ha az magát már — úgy szólva — reánk erőszakolja. S ez nagy hibánk! Ennek kell tulajdonítanunk azt, hogy mi mindenben hátul járunk s mindig elkésve érkezünk oda, a hol mások már tért foglaltak. Szakítsunk már egyszer azzal a — minnek is nevezem? — konzervatív hajlamokkal. Nem akarom más névvel illetni a fogékonyság azon hiányát, mellyel viseltettünk minden iránt, a hol a gazdai erények legkiválóbbika, az élelmesség kell érvényesülnön.

Várady Géza.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

A tyukok megültetése. A megültetésre, a mint a gazdasszonyok tudják, friss tojások kellene, olyanok, melyek legfőleg két hetesek. Ennélfogva, hogy biztosan tudják, mely tojások mikorral való, két hetenként külön-külön rakjuk össze és jögyezzük föl, hogy melyek a legfrissebbek.

A megültetés előtt vizsgáljuk meg a kocsarakat és tisztogassuk meg ugyancsak jól, hogy a szegény tyukot ne kinezák vérig a férgek.

Válasszuk meg a tyukokat is, olyanokat, melyek anyáknak valók. Idegen kotlóra csak a végső esetben szoruljunk; mert miután a tyukok közt ragadós betegségek is pusztítanak, könnyen bajt okozhatunk.

Sok tojást egy kotló alá ne tegyünk, legfőleg 21-et, hogy a kotló jól befödhesse, melegithesse. Egy kotlót kétszer egymásután megültetni, bizony kinezás számba megy.

Ne feledjük a kotlókat napjában egyszer, ha igen meleg van, kétszer leeresztetni, megéltetni, megitatni és hogy ürítsenek, mert különben berondítják a tojásokat és egészségükre is hátrányos. Szükséges ezért, hogy a leeresztett kotlókat megfigyeljük és a melyik evett, ivott, ganajozott, azonnal megültessük. Egy borító alá háromnál több kotlót ne eresztünk le, mert egyik a másiktól nem ehetik.

Mig a kotlók lent vannak, a tojásokat meleg ruhával takarjuk be, mert legtöbb tojás abban romlik meg, hogy gondatlanság miatt meghül.

Ha jó, friss, nagy tojásokat választottunk a kotló alá, keléskor nem szükséges azokat piszkálni, föltörni, mert a csibe maga is képes erre.

Tejpróba. A tiszta tejet meg lehet körülbelül ismerni a következő egyszerű próba által: egy tiszta kötötűt belemártunk a tejbe és lassan, függőlegesen kihuzzuk. Ha a tej tiszta, akkor ragad belőle a tűre; ha pedig vízzel van bigitva, akkor rögtön lefolyik a tűről és az tisztán kerül ki belőle.

Mikor lehet az üszőt a bika alá bocsátani? E tekintetben nagyon különböző nézetekkel találkozunk, a nélkül, hogy annak minden esetben okát adni képesek volnának. Nyilvánvaló, hogy addig ne eresztjük a bika alá az üszőt, míg az testileg kellően ki nem fejlődött és nem elég erős. Ha tulkorán használjuk tenyésztésre, akkor a későbbi növeke-

dés abban marad és az utódok gyengék lesznek. Az okból 1 1/2 éves koruk előtt e célra nem használjuk. A párzási ösztön korábbi fölbredése e tekintetben nem mérvadó, mert a jól tartott üszők többnyire már egyéves koruk előtt ugrálnak egymásra.

A milyen káros a korai üzetés, ép olyan hibás a beüzetésnek a kellőnél tovább halasztása. Ha az üszőt későn eresztik a bika alá, annak gyakorta a terméketlenség lesz a következménye, s később a párzási ösztön egyáltalában nem is jelentkezik. Ez azzal van összefüggésben, hogy tartós istállózásnál a fiatal, be nem üzetett üszők többnyire elhiznak; egy okkal több arra, hogy a fiatal állatokkal még istállózásnál is népona mozgást tétessünk a szabadban.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ha a tehenektől különösen nagy tejbőséget várunk, célszerű lesz azokat üszőkorukban kissé korábban bocsátani a bika alá; ha azonban későbbi hizlalás céljait tartjuk szem előtt akkor éppen nincs okunk sietni. Mintegy négy héttel az első borjazás után rendes viszonyok között újból mutatkozik a párzási ösztön. Ha ez kielégítve nem lesz, vagy ha az üzekedés eredménytelen maradt, akkor ugyanezen időközben ismétlődik Igen helyes azonban az előhasi teheneknél a borjazás és az újbóli üzekedés között mintegy három hónapi szünetet tartani, hogy a fiatal tehének ideje legyen megerősödni és kipihenni, mielőtt szervezetét a vemhesség újból igénybe venné.

„M. Sz.”

Uj szőlők termőképessége. Általánosan tapasztalt dolog, hogy azon szőlők, melyek olyan területen telepítettek, a hol eddig szőlő nem állott, kétszerte, háromszorta nagyobb termést adnak, mint azok, a melyek nagyon régen állanak egy és ugyanazon helyen. E körülménynek oka kizárólag abban kereshető és található fel, hogy azon talajok, melyekben eddig nem állott szőlő, rendelkeznek elegendő mennyiségben mindazon tápláló anyagokkal, melyekre a szőlőnek szüksége van, ellenben azok, a melyekben már régen szőlő áll, egyoldalulag vannak kiaknázva; káli és foszfor tartalmuk annyira megapadt, hogy a rajtuk levő szőlő jó termést nem adhat, kiapadt pedig azért, mert a szőlő évente jelentékeny mennyiségű kált és foszfort vont el a talajtól, de annak visszapótlásáról senki sem gondoskodott, mert hiszen nagyon kevés olyan szőlő van az országban, melyet trágyázni is szoktak. Ha az új szőlők termőképességét fenn akarjuk tartani, trágyázzuk azt a hegyekre is könnyen szállítható műtrágyákkal, ezt egyszerűbben megtehetjük, mint régente.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Mezőgazdasági Szemle*” márcziusi számában „*Luczernásaink egyik ellenségéről, a Goniocena sexpunctataról*” ír Both László, leírva azt a pusztítást, amit ez az élősdű bogár a Tisza vidékén 9—10 év óta mivel s mig azelőtt szörványosan mutatkozott csak, addig a múlt években majdnem csapássá nőtte ki magát. „A rovar nagyságra és alakra azonos az ugynevezett „Katicza-bogárral”, színe törös és 6 fekete pont van a röptüin és a torán. Álcája hasonlít egy nagyságra, mint alakra a honvédbogár álcájához, csak hogy színe nem fekete, hanem piszkos fehér, három pár lábbal.” A kártétel abban áll, hogy az első kaszálás után a fiatal, hajtani kezdő sarjakat lerágja s ez által a második kaszálást 10—14 nappal visszaveti. De már az első kaszálást is tönkretetheti úgy, hogy a legértékesebb részt, a levelet lerágja s a luczernának csak a kórója marad meg és fölléphet a második kaszálás után is, a mikor a harmadik kaszálást veti vissza. Pusztítása alatt az első kaszálás után a luczerna kedvező időjárás mellett is olyan volt foltonként, mintha leégették volna. Ajánlották a rovar ellen a boronálást

és hengerelést, de ez nem használ, mert a rovar a föld repedéseibe húzódik s a fogas sem éri. A sertéslegeltetéssel pusztul ugyan a hernyó is, de még nagyobb a haszonnal az a kár, melyet a sertés a luczernában tesz. A varju lényegesen pusztítja, de ezt meg a tavaszi vetésekben okozott károk miatt üldözzük. A mézpor, a mig kis mértékű a pusztítás, jó szer, de nagyban bajosan alkalmazható. A dohánylúg talán még a legjobb, ha elég jókor, a kis foltokon mutatkozó pusztításoknál alkalmazzuk s az által, hogy megöli a hernyót, a nagyobb elterjedést megakadályozza. Szóval ezek mind csak bizonytalan és nem mindig használható szerek, pedig az okozott kár szükségessé tenne valami hatásos, biztos pusztító szert.

A „Gazdasági Lapok“-ban „A baromfi- és tojás-piacz Londonban“ cz. cikkben érdekes adatokat találunk ennek az óriási világvárosnak fogyasztásáról, a mit az angol termelés képtelen kielégíteni. 1898-ban 4.5 millió font sterling, a mi pénzünkön mintegy 112 millió korona értékű bevitele volt Londonnak csak tojásból. Az angol fogyasztó a francia nyenczekkel ellentétben, a hus finomságára nem fektet olyan nagy súlyt, inkább a nagy testtömegnek ad előnyt. Gyarmataiból leginkább levágott baromfit hoznak, hűtött hajókban, az elromlás ellen teljes biztonságban. Tömérdek batomfit szállítanak Oroszországból is Londonba, emeletes ketreczekre osztott waggonokban, melyekbe szállítás előtt félig soványan rakják be a szárnyast s ez a hosszú ut alatt teljesen meghizik. És 3 4 ilyen waggon elállítására elégséges egy ember. 1897-ben Oroszország 11 millió korona értékű baromfit szállított Londonba. A belgáknak óriási exportjuk van Londonba az ő specialitásukból a „Brackel“ nevű fajta 6 hetes csirkékből, melyeknek darabjéért 2.5 K.-t fizetnek Londonban. Pulykából legtöbbet szállít Olaszország. — A pulykát levágott állapotban, hűtve a minőség rovására lehet csak szállítani. Élve szállítás pedig megviseli az állatot. A lud már nem oly kedvelt a londoni fogyasztási piacon. Anglia tojásimportja évenként 1600 millió darab. Legtöbbet Oroszország szállít. Nagy tért nyertek a dánok az ő végtelen szabályosságú szövetkezeteik után, melyekben minden tag tojásait megjelölve, pénzbírsággal sújtatik, ha a londoni vevőnek kifogása van az áru ellen. Az osztályozást és vizsgálatot automatische végzik s olyan gyorsan, hogy 13 perc elég 5 fiatal lánynak arra, hogy 12 láda tojást a 100 drb. megvizsgáljon és osztályozzon. Dánia példáját követi most Olaszország. A mi kivitelnünk Angliába 18.775 mm Gyönyörű kép ez az óriási gazdagság, ez az élelmesség s ez az ügyesség. De csak emberi szempontból. Mert ha hazafias szemmel nézzük, el kell szomorodnunk a mi hiányos, slendrián baromfitenyésztésünk és kereskedelmünk fölött. „Nessun maggior dolore“ — mint saját szegénységünkben más gazdagságát látni.

A „Közgazdasági Híradó“ egy általa sem hitt on dit-nek alapján megtámadja Darányi minisztert, hogy nem pártolja a hazai ipart. A háromszinű lobogók lengetésétől káprázó szemek s a hazafias szólamoktól zúgó fülek látó- és hallóképessége nagyon megromlott. Igyekezünk tisztán látni és igyekezzenek tisztán hallani. Hogy meglássuk és meghalljuk az igazságot. Az új „hazai iparpártolás“ mozgalom forradalom jellegű. Egy csapásra, egy fölbuzdulásból akarja megteremtteni a hazai ipart, a helyett a fokozatos fejlődés helyett, mely a más országok iparának mai tökéletességét létrehozta. De a forradalom nem a meg nem lévőt létrehozó termékenyítő tényező, hanem csak az elvesztett, az elvett visszacszerzésére, visszaragadására irányuló erőszakos mozgalom. Azért nem találjuk meg a mostani iparforradalomban sem a siker garanciáit, mert ennek kritériuma nem lehet a tömérdek áldozatba kerülő harc, hanem az áldáshozó békés munkálkodás. Eddig még csak a harc gyötrelmeiben van részünk. Az agrárius és a

merkantilista irány ebből az aproposból is újra és vehemens harcra keveredik. Azt az áldozatot sem a gazdától, sem semmiféle fogyasztótól a mi viszonyaink között megkivánni nem lehet, hogy drágán vegyen rosszabb hazai iparcikket, mint olcsóbban jobb külföldit. Ha a lassu fejlődéssel elértük azt, hogy vagy olyan olcsón, vagy olyan jól tudunk iparcikkeket előállítani, mint a külföld, akkor egy kevés áldozatot megkövetelhetünk a fogyasztótól. De most ezt a nagy áldozatot legföljebb a fényűzési cikkeknek kívánhatjuk, de semmi esetre sem az olyan cikkeknek, melyeknek célja új produkció, a mely produkció ugyanannyival lenne drágább, mint a mennyivel drágább és rosszabb volt az a reprodukálásra vett iparcikk. Ezt tehát ne tévesszük el szem előtt, mert ez a valóság. S ha a poézisban nem szükségképen kell valóság, s ha a politikában a valóság elhagyása csak nem fair, addig a közgazdaság a matematikai igazságtól egy hajszálnyira is eltérve már nem képzelhető.

A „Borászati Lapok“-ban „Az olaszborok forgalma Magyarországon“ című cikkben az olasz borimport folytonos emelkedése fölött panaszkodik. A mienknél nyöngébb minőségű olasz bor elnyomja és kiszorítja helyéről az olasz bort s olcsósága miatt a magyar kereskedők jobban veszik. Fiumében 8—12 forintig kapható az olasz bor hektoliterre. Az olasz bor forgalma nálunk már csaknem olyan arányú, mint a hazai termésé. Ezenkívül több, mint 1.2 millió hektoliter jön piacunkra s a mi múlt évi termésünk legfeljebb csak 1.5 millió Hl. volt. Ezek a cikkek sérelmei. Igaza van. Már nem messze vagyunk attól az időtől, mikor csaknem annyi lesz a bortermésünk, mint a fillokszera előtti időkben. A szőlők rekonstrukciója már nagyrészt befejeztetett. Magunknak is van már elég borunk. De a kereskedőtől nem lehet rossz néven venni, hogy az olasz bort árulják, mikor azt olcsósága miatt és silánysága dacára is jobban veszi a fogyasztó. Lényegileg az mindegy, hogy szövetkezeti uton, vagy maguk árulják-e a termelők a bort, de a fődolog az, hogy a termés nagysága és az árak közt meg legyen az ár alakulási törvény, a mi a fogyasztónak lehetségessé tegye a magyar bor olcsón való vásárlását akkor, mikor sok a termés. A termelő érdeke a nagy ár, a fogyasztói az olcsóság. Ezt kell összeegyeztetni úgy, hogy egyik se csalódjék. És bezzeg jöhet akkor az olasz bor. A kereskedelmi szerződések megkötésének tényleg lehet majd korlátot állítani az olasz bor importnak is. De ha Ausztria iparát fogja védeni, mi meg mezőgazdaságunkat, akkor a mi nyersterményeink is le fognak szorulni a piacokról. És ez is baj lesz, mert annyira rá leszünk utalva Ausztriára, hogy az diktálni fog nekünk. — r — ó.

Külföldi lapokból.

A tavaszbuza A kipusztult őszi búzák helyett a gazdák kénytelenek lesznek tavaszi búzát vetni, ez már kétségtelen, és bizonyos az is, hogy sok helyen. S a tavaszbuza némely gazdaságban olyan jól fizet, más gazdaságokban meg messze elmarad az őszi búza mögött. Mi az oka ennek? Világos, s ez általános szabály: minél rövidebb valamely növénynek fejlődési ideje, annál kisebb a hozama. Tehát nem várhatunk a tavaszbuzától, melynek fejlődési ideje 130 nap, olyan termést, mint az őszi-buzától, melyé 240 nap. A mint a fejlődési ideje majdnem két akkora az őszi búzának, úgy a termése is gyakran két akkora. A tavaszi búza sokkal több trágyát, főként könnyen asszimilálható trágyát és jó, sőt kövér földet igényel, mint az őszi. Először, mert fejlődési időszak a rövid és a kalászhányásig a legigényesebb, azután, mert gyökérzetük, vagyis az a szerve, melylyel a földből a táplálóanyagokat fölveszi, aránylag kevésbé fejlett. Egy kísérlet kimutatta azt, hogy egy hektár őszi búza gyökerének a súlya 1525 kg volt, míg a tavaszi búzának csak 1000

kg. A tavaszbuzának csekélyebb táplálkozási képessége mellett hamarabb kell táplálkoznia, mint az őszi búzának. Ebből következik az, hogy a tavaszbuza csak trágyadús talajon sikerülhet és olyan trágyadús talajon — s ezt nem lehet elég sokszor ismételni — a hol a táplálóanyagok könnyen megemészthető állapotban vannak. S ezt legjobban a műtrágyákkal, vagy istálló, plusz műtrágyával érhetjük el. Ennek bizonyossága Északfranciaország, a hol az istállótrágyát különféle műtrágyákkal együttesen alkalmazzák s a hol a tavaszbuza hozama a lehetőségig meg is közelíti az őszi búzáét. Hogy általánosságban mennyi műtrágyát használjunk a tavaszbuzánál, arra a pontos adatokat közölni nem lehet, mert tekintetbe jön itt a talaj vegyi és fizikai alkota, az előmunkálata, forgója, eddigi trágyázása, stb. (Journal d'agriculture pratique.)

Burgonyafajták. A német burgonya-kísérleti állomás közli azon burgonya-termelési kísérleti adatokat, melyeket 26 birtokosnak 18-féle burgonyájával elért. Legtöbb termést adtak hektáronként a Cygnea (266 q.), Silezia (264 q.), Richter F. Imperator (263 q.), s legkevesebbet Boncza (211 q.), Stambulov (208 q.), s a Daber f. (206 q.), az átlag 237 q volt. Legtöbb keményítőt a Fürst Bismarck tartalmazott (21.2%) s legkevesebbet „Stambulov“ (18%), az átlag 18.9% volt. Egy hektáron átlag 44.9 q. keményítő termelt. *Betegségekből* legtöbbet szenvedtek „Imperator“ (10), „Unicum“ (9), „Topás“ (8) és legkevesebbet a „Fürst Bismarck“ és a „Fönix“. A következő bajok léptek fel: Fitoftora 16, Bakteriák 15, Rhisocotonia 13, fusarium 9, chellomyces 7, nematoda 3 esetben. *Legtartósabb* maradt „Ceres“, „Pommerania“ s „Hero“, legkevésbé pedig a „Richter Imperator“ volt tartós *Asztalra* legjobban bevált a „Daber-f“, leghitványabb „Stambulov“ volt. (Zeitschrift für Spiritusindustrie)

Szaj- és körömfájás Angliában. „A Norfolk és Suffolk grófságokban fellépett ragály annál veszedelmesebbé kezd válni az angol tenyésztésekre, mert nem tudják megállapítani a baj eredetét. Avval mindnyájan tisztában vagyunk, hogy a vést egy helyről a másikkra nemcsak élő állat, hanem ember is és tárgyak is áthurcolhatják. És ez a tudat megszabja azt az utat, melyet a baj továbbterjedésének megállításában követnünk kell. Ugy, a mint katonáink Transzváliban veszély és nélkülözések között a végleges győzelmet kifogják vívni, úgy győzedelmeskednünk kell, ha nagy küzdelem árán is, ezen a vészen. Hogy a földművelésügyi kormányzatnak mindent meg szabad, sőt meg kell tenni erre, az természetes. Első sorban a fertőzött területek forgalmának sürgős korlátozása szükséges. (Ezt egy gazda mondja, a kinek állatai szintén vesznek. És mégis ő kívánja a zárt.) Olyan kerületekben, melyekben nagy vásárok szoktak lenni, mint Norwich, Lowestoft és Ipswich városokban, a forgalom korlátozása egyértelmű az állatok kényszervágatásával. De éppen, hogy az ilyen vásáros helyeken nagyobb torlódás ne állhasson be a fertőzött állatokból, kell a még csak udvarokban kiütött vést kárpótolt kényszervágással irtani, egyes községek állatállományát pedig zár alá helyezni úgy, hogy még az egészséges állatok se legyenek kivihetők, és úgy, hogy alapos és szigorú fertőtlenítés nélkül sem ember, sem semmiféle tárgy ne juthasson ki a fertőzött helyekről. S ez vonatkozzék első sorban az állatorvosokra, akik sokszor maguk terjesztik a vést azzal, hogy beteg állattól egészségesekhez mennek, mikor pedig tudjuk, hogy a cipőn, a ruhán lévő fertőző anyag csaknem olyan veszélyes, mint az élő beteg állaton lévő. A most Norfolkban és Suffolkban kiütött vész olyan nagy területű, hogy itt a kényszervágás már nem indokolt. Azonkívül pedig a levágott állat bőre, szarva, csontjai, a mézszáros szerszámjai és ruhái is tele lehetnek már fertőző anyaggal. A fertőzött udvarok forgalmát kell a leghitványabban korlátozni. — Nemcsak szarvasmarha, sertés és juh ki- és

bevitele, hanem takarmány és trágya kivitele eltiltandó s még a betegségre gyanús állatok is külön kutakból itatandók. És ha mindezt megteszszük, biztosak lehetünk, hogy a győzelem mienk lesz és a bajt lokalizálni fogjuk. Valóban, ilyen erélyes, józan és tág látókörű intézkedések kellene ahhoz, a gazdák részéről hozott áldozat, a kormányzat részéről teendő korrekt rendszabályok, hogy egy vész korlátoztassék és kiltassék. Meg vagyunk győződve róla, hogy Angliában ez sikerülni is fog. (The Agricultural Gazette)

É.

Könyvszemle.

Réti János. „A kis gazda tanácsadója.” a növénytermelésben és legelők ápolásában. — Szerzőtől ez a negyedik munka, a mely megjelent a „Falusi könyvtárban.” Réti ismervén a kis gazdák igényeit, azokhoz alkalmazkodik előadásában s tárgyának feldolgozásában a növénytermelésből azon részleteket válogatta ki, melyek a gazdaközönséget közelről érdeklik. Szól nevezetesen a talaj okszerű műveléséről, trágyázásról, a vetésről, a vetőmagról, a növények ápolásáról s a takarmánynövények természetén kívül felkarolja még a ránk nézve legfontosabb piaci s kereskedelmi növények (buza, sörárpa, czukorrépa, komló stb.) termelését is, illetve rájuk irányítja a gazdák figyelmét s végül a rétek és legelők ápolását írja le Röviden s jól érthető stílusban mondja el, mit elmondani akar. Könyvét tulajdonképpen a fiatal gazdák részére írta, kik az elemi s ismétlő iskolákból kikerülve később könyvet alig vesznek kezökbe. Ezen vezérfonal hasznos utmutatásokat foglal magában részökre. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten jelent meg és kapható minden könyvkereskedésben. Ára fűzve 1 korona.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1900. évi márczius hó 22-én, (csütörtökön) d. u. 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult II/24-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár február havi forgalmáról.
3. A zárszámadás vizsgáló bizottság jelentése.
4. A jövő évi költségvetés megállapítása.
5. Ülés napjáiig beérkező tárgyak
6. Indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

Kinézünk az íróasztal mellől a természetbe: gyönyörűen süt a nap. Megtelik egy kutyanyelv, ismét kitekintünk: tekintélyes hópelyhek röpködnek a levegőben, délben csorog az eres, estére csikorog talpuk alatt a járó. S ez így van a barázdák, az őszi vetések, a fakadozó luczernások s rügyező gyümölcsfák, komlósok s szőlősök világában is. S nem jól van ez így! A földművelésben a természettől következetességet óhajtánánk, mert a „kitakarbetakar” a fent jelzett vonalon árt. A kolozsvár—brassói vonalon már febr. 28-án láttunk vetegetni, a marosmenti s kisküküllő-vidéki szőlős hegyekben szintén élénk volt a mozgás helyenkint, a komlósokból szintén a nyitás, metszés híre hallatszik! Akkor is csóváltuk a fejünket s most se tartjuk még késztetteknek a tavaszi munkákat. Utóvégre is a rendesen hamarabb úgy sem tudunk aratni! Akad azonban más dolog is! Trágyahordás, teregetés, szántás, tengeri morzsolás: herések, vetések hengerelese, esetleg boronálása ott, a hol lehet!

*

A gabonaüzlet szoros okozati összefüggésben van az időjárással és a vetések állásával. A februári éjjeli fagyoknak és a márcziusi erős hidegeknek pregnáns kifejezői a gabona emelkedő árai. Természetesen nemcsak a mi vetésünk állása a mértékadó, sőt tán ez kevésbé. — Hanem a külföldi jelentések irányítják a tőzsdék irányzatát. Az amerikai Egyesült-Államok buzavetési csak egyes vidékeken kielégítő, másutt gyöngék, az oroszországi vetések állapota is gyöngé. Franciaországban az őszi buzákat 30% a kiveszett: ezek a konjunkturák nyilvánulnak meg az árak emelkedő irányzatában. Még a malmok üzemredukciója sem bír olyan eminens fontossággal az árakra, hogy szilárdulásukat megtudná akadályozni. A budapesti gabonatőzsdén 8:20 és 8:27 koronás árak voltak 0.5 mmásánként. A külföldi tőzsdéken is szilárd az irányzat, a párisin 6 8 centimes, a londonin 3 cent, a new yorkin $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ centes az áremelkedés. Nem profécia, csak a konjunkturák összeegyeztetéséből következik az a véleményünk, hogy a buza ára már a közel jövőben is föl fog menni, még akkor is, ha a mi terméskilátásaink javulnak is.

*

A pénzpiacz helyzete változatlan. Vagyis változatlanul rossz. Az angolok délafrikai győzelmei s a békére való kilátások nem tudták eloszlatni a feszültséget. A mi piaczunk helyzetére azonkívül még egyéb viszonylatok is befolyással vannak. A német tőke még mindig kerül, mert az odahaza óriási mértékben fejlődő iparvállalatokban a jövedelem nagyobb biztosítékát látja. Speciális rossz viszonyok és események is hozzájárulnak a pénzpiacz helyzetének rontásához. A Schlick-gyár 200.000 korona veszteséget kimutató mérlegje, a Waitzner gyár derouteja különösen a vasiparvállalatokra hatott rosszul. Mikor fognak a dolgok megint rendes medrükben folyni, arról még hozzávetőleg sem lehet szólni.

*

A földművelési tárca 1900 évi költségirányzatát tárgyalják a képviselőházban. Nézzük csak magát a költségelirányzatot. A mult évi elirányzatnál 3 millió 386 ezer koronával több a kiadás, a mi mindenestre örvendetes s ha egyes, még megoldásra váró föladatokhoz mérten nem is elég, a fokozatos fejlődést illusztrálja. A többletből 935 ezer K. az állattenyésztés különböző ágainak s az állati termékek földolgozásának érdekében való, 457 ezer korona a szőlő- és borgazdaság emelésére; 435 ezer korona népies gazdasági ismeretek terjesztésére szolgál. Ebben bennefoglaltatnak a vándortanfolyamok, népies előadások, téli tanfolyamok és a néppel az okos és modern gazdálkodást, új termelési módokat és ágakat megösmertetendő népies nyelven írt szakművek kiadása. 94 ezer korona többlet a kertészet és gyümölcsészet előmozdítására szolgál és 51 ezer korona többlet a mezőgazdasági kísérletügyre fordítanak. Csak örömmel és bizalommal fogadhatjuk a mezőgazdasági szaktudósítók új intézményét, melyre a budget 100.000 koronát irányoz elő. A szaktudósítók a kiknek egy kis snobizmussal az attasé nevet adták a hivatalos körökön kívül föladata lesz új és kellő befogadási képességgel bíró piaczok fölkeresése, a versenyképes nyerstermények minőségének csomagolási módjának és kereskedelmi szokásoknak megismertetése. Bizony nagy kárát vallották gazdáink annak, hogy sokszor annyit terményt küldtek egy-egy kisebb piaczra, mely azt elfogyasztani nem volt képes. sokszor a hibás, vagy hiányos csomagolás folytán vesztett értékéből a kivitt áru, szóval nem voltak tisztában azzal, a mit konjunkturának neveznek. Ezen fog segíteni a szaktudósítói intézmény. A székhelyek egyelőre Páris, London, Berlin, Szt-Pétervár, Bukarest és New-York lesznek. Bizalommal nézzük az intézmény működése elő és megvagyunk győződve, hogy megadatik a sikeres működésnek létföl-

tétele, az arravaló szakképzett egyének kiküldetése.

*

A földművelési budgettárgyalás kiemelkedő momentuma a Feilitzsch Arthur báró beszéde. Három kérdésben csucosodik ki a beszéd és három kérdést ölelt föl, a mely kérdések régen foglalkoztatnak mindenkit, a kit földünk érdekel, de a mely kérdéseket senki még úgy nem világította meg, szinte megoldotta, mint Feilitzsch báró. Ez a három kérdés: a hitbizományok, a holtkezi birtokok és az erdélyi földbirtok kérdése. A hitbizományok kérdésénél a statisztikai adatok egész falankszát állította sorba s a számok tanúsága és a dedukció abban a véleményében nyert meg nyilvánulást, hogy: megállapítandó az a maximális mezőgazdasági terület, lehetőleg vármegyéenként, a mely hitbizományt képezhet. Ujabb hitbizomány ezen maximumon túl nem alapítható; hitbizomány csak egyenesen lezármazott fiúörökösök által élvezhető és hogy hitbizomány, mint ilyen, mellék-, vagy leányágakra át nem szállhat. A hitbizomány alapítása azonban végeredményében és lényegében nem egyéb, mint oly birtok, mely hosszabb időn volt kivéve a forgalomból és hogy jövőre is kivonatik a forgalomból, de a holtkezi birtokszerzési joga által beláthatatlan időre ujabb és ujabb kivonások történnek. A holtkezi birtokokat csak állami felügyelet mellett lehetne helyesen vezetetni. Az erdélyi földbirtokkérdésnél tanulmányainak és gondolkodásának foglalata az, a mit kíván s a mit — tegyük hozzá — mindnyájan kívánunk: „A telepítés kérdése az erdélyi részek magyarságát fenyegető veszedelemmel szemben csak másodrangú szereppel bír. Birtokmentési és különösen az erdőket illetőleg, birtokszerzési politikát kell itt az államnak követnie. A meglévő magyar birtokososztály fenntartása, szaporítása, olcsó és hozzáférhető hitelnyújtása az eladósodott kisbirtok megmentése, részben tömörítéssel magyar kézre juttatása, közlekedési viszonyaink hatalmas megjavítása, kifejlesztése, iparteremtés magyar városainknak, erős gazdasági, ipari, kereskedelmi, kulturális és pénzügyi gócpontokká való emelése, a kincstári erdőkezelésnek a magyar nemzeti érdekek szempontjából még fokozottabb mértékben való átalakítása, a közigazgatás szervezése, az állami és közigazgatási tisztikarnak nemzeti szempontból való tervszerű elhelyezése és tekintélyének, helyzetének emelése, javítása a legsürgősebben munkába veendő teendők, hogy legalább útját állhassuk a meglévő bajok továbbterjedésének.

*

Darányi miniszter e hó 14-én mondta el beszédjét tárczája költségelirányzatának tárgyalásánál. Esemény volt ez a beszéd. A gazdasági és politikai élet egy örvendetes, fényes eseménye. Csak az esemény regisztrálását végezhetjük ebben a rovatban: egy egész gazdasági év történetét összefoglaló s annak gazdaságpolitikai részét is megvilágító tanulmány ez a beszéd, melylyel másutt fogunk foglalkozni.

*

Daczára, hogy 1898-ban a M. T. Akadémia alapos vizsgálódások után eldöntötte a kérdést, „hogy a magyar buzában fogyott-e a sikértartalom?” persze a magyar buza javára, daczára ennek, a parlamentben megint feltűnt a napokban a magyar buza kitünőségének a kétségbevonása s nyomban a „Pester Lloyd” hűhóval kapaszkodott az új véleménybe csak azért, hogy bizonyítsa annak szükségét, miszerint javítandó a magyar buza lisztjét, azt Balkán buzákkal kell keverni. Pedig éppen azért lár-mázott a londoni piacz 1895—96-ban, mert oly hirtelen változott az export-lisztünk: ugyanis akkor kezdtek ügyeskedni a nagy malmok a keveréssel! Nyomban vizsgáltatta a kérdést az Akadémia, a földművelésügyi miniszter: s most, hogy a kérdés megint aktuális lett, a meghazudtoló, igaz adatokat egy fényes beszédben, a világot elé tárta Darányi! Említett faktorok akkoriban hirtelenében a buzaszem vizsgálatát emelték

ki inkább, azóta a lisztvizsgálatra is kiterjeszkedett a kutatók figyelme! Előttünk fekszik dr. Vedródi Viktor és Cséser Lajos gazdasági tanárok egy tanulmánya, melyben 37 hazai malomból szerzett 323-féle liszt vizsgálatadatait közlik. Részletekről nem szólnunk ezuttal: csak jelentjük az eredményt, hogy összehasonlítva az adatokat a 20 év előtti *Pekár-féle* adatokkal: azóta is javult a magyar buza siker tartalma. De emlékeztünkben van még a *millenáris kiállítás mahászár*-csoportjában ki függesztett s *balkán-buzák* vegyvizsgálatáról szóló táblázat: jó volna, ha azokat közölné most a „Lloyd“, legalább látná, hogy a balkán és magyar buza sikértartartalma között-utóbbi javára 4–5%, a különbség.

— Nyilvános előadások a kolozsvári gazdasági tanintézetben. A most következő nyári félévben *Körfer István* s. tanár előadást tart „a mezőgazdasági politikáról“, *Cséser Lajos* komlótermelési szaktanár pedig folytatja a már a múlt félévben megkezdett előadásait „a komlótermelésről“. Mindkét előadás szombatnként d. e. 8–10-ig tartatik, s azon minden érdeklődő megjelenhetik.

— Árverés. A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok tiszta vérű *simmenthali tehénstéből* származó 20 darab fiatal tenyészbika és 21 darab számfelületi előhasi üsző lesz folyó évi márczius hó 26-án délután 1 órakor a kisbábolnai majorban megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladva. Előzetes bejelentésre kocsik rendelkezésre fognak állani az árverés napján az ácsi (m. a. v.) és a nagyigmáncsi (déli vasut) állomásokon. Posta-, távirda- és telefon állomás: Bábolna-Pusztá. Árverési feltételek: 1. Az ígért csakis 10 korona minimális összeggel történhetik. 2. A megvett tenyészállat 10 napig a vevő veszélyére a ménésbirtokon díjmentesen hagyható, — további takarmányozás napi árakon felszámítatik. 3. Vevő tartozik nyugtábelveget és 4 korona darabpénzt fizetni. 4. Alant jelzett igazgatóság minden tenyészállat szállításához ad tenyészállat-igazolványt a mérsékelt szállítási díj elnyerhetése végett, ugyszintén kivánságra a tenyészállat mellé kíséret a vevő költségére. Bábolna-Pusztán, 1900. február hó 24-én. — *A bábolnai m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága.*

— A takarmánytermelésért. A kalászos termelésről átmenni a takarmánytermelésre s az állattenyésztés minden ágának elfoglalása, régi gazdasági jelszó. Ennek következtében a földmivelésügyi miniszter, a tavaszi vető idő elkezden, a kisgazdák között több száz métermáza here és fűmagot osztott ki. — A budapesti takarmányozási kísérleti állomás különösen a czirokmaggal tétetett nemesak szarvasmarhákkal, de sertés és szárnyasokkal étetési kísérleteket, melyek oly sikerrel folytak le, hogy az állomás az eredményt legközelebb közléstesi és a czirokmagot, mint szemes takarmányt fogja ajánlani a gazdáknak.

— A Méhészeti Közlöny márcziusi száma is gazdag tartalommal jelent meg 1^{3/4} íven: Teendők a méhesben márczius hóban *Valló F.*-től. A méhek kártétele a szőlőben. *Dr. Hilbert I.*-től. A kaptárakról (folytatás), illusztrálva. *Valló F.*-től. Védekezés a méhszúrás ellen. *Vimmer F.*-től. A *Szemle* érdekes közleményeket hoz California és Dél-Afrika méhészetéről. A *vegyes* rovat számos gyakorlati útasítást stb. tartalmaz. Az *irodalom rovata* lapismertetések stb. tartalmaz. stb.

— A sertésvesz — a földmivelési miniszterium hivatalos jelentése szerint — újból apadt, a mennyiben az elmúlt héten 33 községgel kevesebb volt fertőzve, mint az ezt megelőző héten. A fertőzött községek száma most 323-at tesz ki. Csökkent a sertésorbáncz 5, a juhhimlő 1 és a hivallóvesz 2 községgel; ellenben emelkedett hárommal a lépfenővel, egygyol a veszettséggel és ötöl a takonykórral fertőzött községek száma.

— Hernyóirtás. A gyümölcsfáknak egyik legnagyobb ellensége a hernyó, a mely gyak-

ran semmivé teszi a legjobb gazda reményeit is. — Ugyanazért már a törvényhozás is intézkedett a hernyók kötelező irtása iránt s szigorú büntetést szab arra, a ki a hernyóirtási munkát márczius végéig be nem fejezi. Figyelmeztetjük tehát a közönséget, hogy a törvényrendeletének saját érdekében is tegyen eleget.

— Országos mintaméhészet. A földmivelésügyi miniszter Gödöllőn méhészeti gazdaságot rendezett be, a mely legközelebb megkezdéi működését. Ennek az intézetnek az lesz a célja, hogy a méhészetnek ugy elméleti, mint főleg gyakorlati részét bárki is rövid idő alatt elsajátíthassa. Képviselve lesz ott a méhészet legegyszerűbb 3–4 kassal felszerelt méhestől kezdve, a minőket bármily szegénysorsú földmivelő is képes kis kertjében, vagy udvarában felállítani, a legnagyobb igényekig menő méhesházakig. Időközönként méhészeti tanfolyamok fognak ott tartatni lelkészek, néptanítók és gazdáknak stb., a méhész munkások kiképzésére pedig szaktanítás lesz szervezve. Ezenkívül a legjobban mézelő fák, cserjék és más növények magvainak termesztésével fog foglalkozni s a mint üzeme teljes lesz, részben díjmentesen, részben csekély díjért, jól mézelő fák, cserjék, valamint jól mézelő növények magvai fognak kiosztatni. Egyszóval központja, iskolája, kísérleti állomása s idővel mézértékesítési közvetítő helye lesz méhészetünknek.

— Magyar gazdák csoportos kirándulása Párisba. A párisi VI. nemzetközi mezőgazdasági congressust előkészítő magyar bizottság elnöke, gr. *Zselénszki Róbert* felhívást intéz a magyar gazdaközönséghez, melyben a párisi nemzetközi kiállítást megtekinteni szándékozókat felhívja, hogy a bizottság által rendezendő kiránduláshoz csatlakozzanak. A kirándulást június hó végére tervezik, úgy, hogy a Párisban való tartózkodás a július hó 1-től bezárolag 8-ig terjedő nemzetközi gazdacsingressus egész tartamára kiterjedne. A kirándulás költsége a résztvevők száma szerint változik, tekintve azonban, hogy a kirándulás alkalmával a bizottság csakis az utazásról, az elszállásolásról, reggelizésről, a congressus és kiállítás szabad látogatásáról gondoskodik, előreláthatólag 400 koronán alul maradna. A párisi tartózkodás ideje alatt Páris környékére több tanulmányi kirándulás, továbbá Páris gazdasági intézeteinek megtekintése is tervezetik; az erre vonatkozó részletes programot azonban a bizottság csak akkor fogja megállapítani, hogyha a résztvevők számát legalább hozzávetőlegesen ismeri. A bizottság kéri tehát mindazokat, a kik az általa rendezett kirándulásban részt venni óhajtanak, hogy szándékukat legkésőbb ez évi április 1-ig a bizottsággal tudassák, illetőleg ezen értesítésükkel az O. M. G. E. pénztárába a részvételi költség részben való fődözésére 200 koronát befizessenek. A kirándulásban bármely gazdasági egyesület tagja vehet részt. Mindennemű felvilágosítással *Rubinek Gyula* (Budapest, IX., Köztelek). a szövetség titkára, a bizottság előadója szolgál

— Az új földfoglalás. Valóban alig lehet másnak minősíteni azt a tevékenységet, melyet a kulturmérnöki intézmény tiz év óta folytat. A kulturmérnökség ugyanis lecsapolás, alagcsövezés, vizmosások megkötése segélyével 1890 óta, mikor az intézmény létesült, 301.378 hektárt foglalt vissza az országnak, mint kulturterületet, a hol eddig haszonhajtó vegetáció nem volt. Ebből 287 hektár lecsapolás, 5700 alagcsövezés, 7468 hektár öntözés, 2400 hektár vizmosások megkötése után éretett el. Darányi földmivelésügyi miniszter kormányzata alatt különösen a vízüntözés terjed és a vizmosásos területek megkötése tetemes, ezt a munkát jutalmaival növeli a miniszter, és mindazokat, a kik példaadó működést fejtenek ki, övönként jutalomdíjban részesíti.

— Minta-paraszt gazdaságok. Darányi földmivelésügyi miniszternek ideája az intenzív gazdálkodásra faluhelyen és kisgazdaságokban

kedvet ébresztetni, — a gyakorlatban kezd szépen beválni. Eddig 49 ilyen parasztmintagazdaságot létesített a miniszter. Ezeknek 34.000 korona állami segítséget adott. Legutóbb 17 vármegyében létesült ilyen paraszt gazdaság. Szabolcsban — mint onnan jelentik — a kisvárdai gazdakör elhatározta, hogy a minisztert fölkeri, létesítsen vidékükön még egy minta parasztgazdaságot, mert ebben látják a racionális gazdálkodás legjobb eszközt.

— Orvosság a földűzóra ellen. Nem egyszer hallottuk, hogy a szegényebb parasztházakkal szemben az uzorának legveszedelmesebb módját is alkalmazzák a lelketlen üzerek. A megszorult paraszt p. o. 200 kor. kölcsön fejében egy hold földet enged át ingyen használatra kamatképen mindaddig, a mig a pénzt visőza nem fizeti. A dolog vége az, hogy az a hold föld utóvégre is a hitelező kezére vándorol.

A kir. kuriának újonnan megjelent IX. számú döntvénye ez ellen orvosságot tartalmaz. A döntvény ugyanis kimondja, hogy az olyan kötelezvényt, a melyben az adós kamat fejében ingatlana hasznélvezetét engedi át a hitelezőnek, telekkönyvileg egyáltalán bekebelezni nem lehet. Ebben a döntvényben még ennél is több van kimondva. Az tudniillik, hogy az ilyen kölcsönügyleteket (a melyek 1848. előtt nagyon divatosak voltak) az 1852. évi ősiségi nyílt parancs egyáltalán eltiltotta, azok tehát a bíró előtt semmisek s azokból semmi jog sem származik. Az az adós tehát, a kit ilyen uzorába kevertek, ha már uzoravádat nem akar emelni, a földjét egyszerűen visszaveheti s ha a hitelező perbe fogja, nem tartozik mással, mint épen csak a tőkével. — A bíró még azokat a hasznokat is vissza fogja neki ítélni, a melyeket a hitelező tőle földhasznélvezetben elvitt. Sőt ezeket a hasznokat külön is visszaperelheti, mivel érvénytelen levén az ügylet, az utána fizetett földhasznbeli kamatok is visszatérítendők. — Szóval, csak a tőkét kell visszafizetni. Mind-ezt jó tudni a községi jegyzőknek, mindenféle papoknak, tanítóknak, földbirtokosoknak stb., a kik hivataluk vagy állásuknál fogva a gyámoltalan köznépet védelmezni tartoznak.

— A felvidéki burgonya javítása érdekében. A földmivelésügyi miniszterium a mezőgazdaság növénytermelési ágának fejlesztése érdekében évek óta tervszerű akciót folytat és a népnek jó vetőmagot oszt ki. Sokat tesz különösen a felsővidéki szegény nép érdekében, hogy legfontosabb tápszere, mely a felvidéken degenerálódott, a burgonya jó termőfajjal pótolassék. Ez évben 4000 mázsa burgonya-vetőmagot osztott ki.

— A villamosítás a mezőgazdaság szolgálatában. *Darányi* földmivelésügyi miniszter érdekes ujtással akarja meglepni az ország gazdaközönségét Arról van szó, hogy a bábolnai ménésbirtok igazgatóját, *Ferentzy Zsigmond*ot utasította, hogy tegyen számításokat arra nézve, vajjon nem lehetne-e a villamos erőt az összes épületek és gazdasági épületek megvilágításával kapcsolatban az eddigi mechanikai erők előállítási áránál olcsóbban alkalmazni? A villamos gép 200 lóerőnyi áramot fejlesztene, mely üzemben tartaná a gőzmalmot, hajtana cséplés időben 5 cséplőgépet, a kazalozókkal mozgásba tartaná az egész uradalom takarmányozó gépeit s ellátná az összes tiszt és cselédlakásokat, továbbá az összes istállókat világítással. Az igazgató számításai szerint az egész tervezet nagyon előnyös képet mutat az eddigi üzemköltségekkel szemben, mert 18.000 korona évi megtakarítást tüntet föl. A villamos berendezést a Ganz-gyár fogja csinálni.

— A mustermés vízzel való szaporítása. A földmivelésügyi miniszternek a múlt évben panasza tétetett, hogy az ország némely vidékén egyes szőlőbirtokosok, különösen a szüret alkalmával must-termésüket vízzel szokták szaporítani. Ezt megakadályozandó, a földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a mustba vagy a borba, ugyszintén a már kész, kier-

HIRDETÉSEK.

Fairbanks mérlegek a legtükéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmerőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésükkel fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

ezélszerű és a célnak megfelelő szerkezetükkel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandók. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

**FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR**
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14
Gyár: Külső Váci-út 156.

Keleti J. orvosi műszergyáros
Budapest.
Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint.
Olcsó és jutányos árak.
Javitások és műköszörülések elfogadtatnak.
népesárjegyzék ingyen. (269.)

**Vető-
magvakból**
Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje
fűmag.
Korán érő:
tavaszi búza,
duppai zab,
székely tengeri.
Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kőrifa,
tölgysorfák és
csemeték,
fűzdugványok.
**Magyar
tenyész-
bikákból**
(264.)
több kiválóan fejlett példány.
drassói uradalmában,
u. p. KONCZA.

Vészen átment
másfél éves
tenyészkanok
(289.)
kaphatók.
Kornstein Testvéreknel
Nagy-Szalonta (Pata-pusztá.)

GAÁL és MOLNÁR
legnagyobb butor-raktára
KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8—10. sz.
Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült
ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT
a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.
(164.)
Gaál és Molnár.

**Takarmány-
búzakorpa
és dereze**
Kitünő minőségű, 10 métermázsán felül bármily mennyiségben
igen jutányos árban
(234.)
eladó.
Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor e lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitüntetve az ezredéves országos kiállításon.
RIMOCZY FERENCZ
butor- és épület-asztalos,
Kolozsvárt, Szép-utca 1. szám.
Elvállal mindennemű stíli butor-készítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.
(221.)

KASSANTAL
aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.
Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.
Régi keretek aranyozását jutányos árban.
Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.
Jutányos árban, felelősség mellett elvállal.
Oltár gyertyatartókat, feszőleteket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.
Pontos kiszámlálás!
(163.)

A SZŐLŐK VÉDELME

PERONOSPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

DR. ASCHENBRANDT-FÉLE POROK ÁLTAL.

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „BORDÓI POR”

a peronoszpóra biztos és olcsó ellenszere, kitűnően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szitáljuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1 kg.; a második és harmadik permetezéshez 1½ kg. por. Az évi szükséglet egy kat hold szőlőre 22—25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákokban à kg. 80 fillér; 10 kgos zsákokban à kg. 80 fillér 50 kgos zsákokban à kg. 76 fillér. Használata olcsóbb és kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A DR. ASCHENBRANDT-FÉLE „RÉZKÉNPOK”

az oidium biztos és olcsó ellenszere.

A port a fujtatókba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti: ⅓-dal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet à kat. hold 12—15 kg.

Gépek a védekezéshez: Magyar gyártmány permetező à drb 32 korona; francia Vermorel-féle permetező 40 korona. — Magyar gyártmány háti porozó 28 korona; francia Vermorel-féle háti porozó 36 korona. Kézi fujtató igen jó, 10 korona.

Megrendelhető: A «Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél» Budapest, Alkotmány-utca 31. A «Borászati Lapok» kiadóhivatalánál Budapest Üllői-út 25 sz.- Megrendeléseket elfogad:

(286) Nagy Pál, Torda.

Ismertető füzeteket, használati utasítást küld a »Borászati Lapok» kiadóhivatala Budapest, Üllői-út 25. sz.

Sertésenyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalmazott SOMOGYI GÉZA-féle állatok emésztését elősegítő por mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába bekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti

Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló-képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybélbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Használati utasítás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. — A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő levelek gazdaságokból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

(288.)

Készítő: SOMOGYI GÉZA, Arad.

Főraktár: BURGER FRIGYESNÉL Kolozsvárt.

Nemesített őszibaraczk csemeték

a 15 legnemesebb fajtában kaphatók Fr. Caspari és Társa díjat nyert faiskolájában Medgyesen (N.-Küküllőmegye) 100 darabonként 35 ft árban.

(285.)

Kimerítő árjegyzék minden gyümölcsfajtaról ingyen és bérmentve kapható.

Eladó elsőrendű szőlő-ojtványok

és kitűnő

asztali Ó- és Uj hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökerező ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 120 ft első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 80 ft első oszt., mind Rip. Portalis alanyba vannak ojtvány, kapható nagy mennyiségű Othello: sima vessző ezre: I. oszt. 10 ft, II. oszt. 6 ft. Delevardt sima 50 ft. Megrendeléseket elfogad:

Sándor József Bihar-Diószegen.

(290)

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4.)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindennemű rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér bádóg, aczélok, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, láncz áruk, vas és réz sodrony, mindennemű kovácsolt gép- és sodronyszeggek, csavarárúk, rézárúk, faárúk, különféle szerszámok, öntött vaskemenczék, takarék-tűzhelyek valamint mindennemű épület és butor-vasalásokban.

Különös figyelmet fordítok a mezői gazdaság és kertészetben megkívántató legújabb és legjobbnak elismert vaskék, kukorica morzsolók amerikai aczél villák, aczél árok, kapák, csákányok, kaszák és gereblyékre, melyek nyeleze és kiélesítve kaphatók; továbbá mindennemű kerti fűrészek kerti ollok, olló és szemző kések, mindennemű méhészeti eszközök és műlépelt, végül felhívom becses figyelmét dus választéku konyhaberendezési és háztartási czikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő gépeket, fagyalt gép, zsemlecseszélő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépeket, zománczozott vas és lemez edények, vasbutorok, mérlegek, hilelesített mérők és még sok itt fel nem sorolt hasznos árucikkeket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesíttetnek.

Kiváló tisztelettel

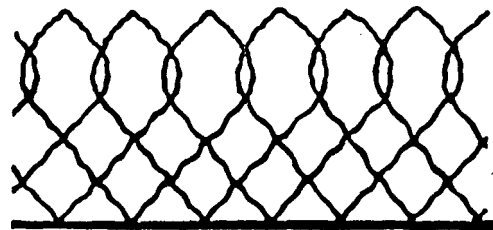
Reményik Victor.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső viláosságai, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányórosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Aelnök CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

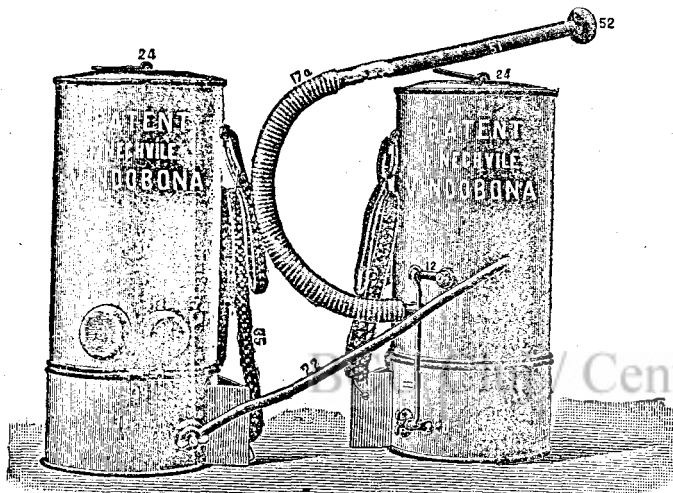
Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185)

A szőlő **OIDIUM** (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végzett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény:

»A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívül könnyüége daczara erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyü, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,

vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőmivelő eszközök, érczaru- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

AKI

tejgazdasági eszközöket
vagy gépeket venni szán-
dekozik!

tehenészetet akar be-
rendezni!

tejgazdasági telepet ki-
ván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt
létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Díjmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácsal.

Alfa-Separator

(244.)

részvénytársaság.

ezelőtt: Pfanhauser A.

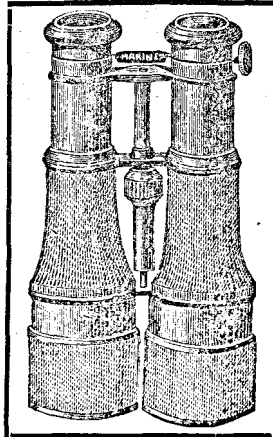
Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

CALDERONI és TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-utca 30. szám. — IV., Kis-Hid-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfinom és finom művezetvel, **Higany légsúlymérők**, **Maximal-minimalhőmérők**, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok, **Mérőláncok** rectificációval, **Acél-Mérőszalagok** vaskereszten, **Szögtűző korong**, **Üvegház-hőmérők**, **Szoba-hőmérők**, **Kazal-hőmérők**, **Pincze-hőmérők** széles beosztással, **Melagagy hőmérők**, **Keverék hőmérők**, **Burgonya mérleg**, **Esőmérők** mérőhengerral, **Hygrometer** (nedvmérő), **Lambrect-féle nedvmérő**, **Hitelesített szesz mérők**, **Hitelesített cukormérők**, **Kappeler-féle tejmérők**, **Soxleth-féle tejmérő** hőmérővel, **Wagner-féle bormérő** üvegből, **Alambic Salleron** készülék, a bor szesz tartalmának meghatározására, **Szögtűzők**, **Tábori, mezel és színházi látcsövek**, **Fényképezési készülékek**. Legújabb **Zeiss-féle távcsövek**, **Szemüvegek** és **orrcsiptetők**.

Képes árjegyzék

kivánatra ingyen

224.

és bérmentve.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)